СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVII. Ч. 42. Джерзі Сіті, Н. Дж., вівторок, 21-го лютого 1939. No. 42. Jersey City, N. J., Tuesday, February 21, 1939. VOL. XLVII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ЗАГАДОЧНА ЗАЯВА ПРЕЗИДЕНТА

КІ ВЕСТ (Фльорида). — Президент Рузвелт перед газетярами заявив, що положення в Европі в останніх днях дуже погіршилося. Те положення на стільки грізне, що можливо йому прийдеться перервати свої вакації і поспішно вертати назад до столиці. Але президент не висказав в чому заключається ця небезпека. Його заява викликала в краю і за границею великий відгомін.

МАНЕВРИ НА КАРИБІЙСЬКІМ МОРІ.

САН ГУАН (Порторіко). — На Карибійськім морі розпочались великі маневри американської фльоти, в яких візьме участь поверх сотки бойових кораблів і відповідна скількість літаків. Завданням маневрів випробувати оборонну силу Америки, вразі нападу на середущу Америку і загрозу Панамському каналови. Маневрам приглядається Рузвелт.

ДИСКУСІЯ ЗАГРАНИЧНОЇ ПОЛІТИКИ В КОНГРЕСІ.

ВАШИНГТОН. — Конгресмени приготовляються до широкої дискусії американської заграничної політики, в часі якої будуть дискутувати заяву Рузвелта про погіршення положення в Европі, продаж зброї і літаків европейським краям, невтральність і укріплення острова Ґвам. Багато конгресменів є того переконання, що Америка занадто втручається в справи Европи й повинна держатись осторонь від европейської політики. Також є чимало конгресменів, які говорять, що не треба укріпляти острова Ґвам, бо через те Америка вплутається в конфлікт з Японією.

КОГЛИН АТАКУЄ ЖИДІВ.

ДІТРОЙТ. — В своїй черговій радіовій промові священик Коглин знов атакував жидів. Він доказував своє попереднє твердження, що жиди чимало доложили рук до викликання революції в Росії, а також, що це вони створили політичну й фінансову інтернаціональну систему, яка „прибила світ на хрест депресії". Коглин закликав жидів, щоб співпрацювали з християнами. „Ми ніколи не уляжемо комунізмові, не знати щоб воно коштувало. Бо американські християни є і будуть все такіж відважні як еспанські християни", перестерігав Коглин.

ПІДДЕРЖУЮТЬ ҐЕН. ФРАНКА.

НЮ ЙОРК. — В галі військової касарні на 66 вулиці відбулось величезне віче, в якому взяло участь коло 10,000 людей. Віче піддержувало ґен. Франка в його боротьбі з большевизмом. Бесідники висказувались засаднично проти диктатури, але признавали заслуги Гітлерові й Мусолінієві за винищення своїх країв з комуністичної язви. Віче на вид портрету священика Коглина вибухло у велику овацію.

НАКЛИКУЄ ДО ЧИСТКИ З „РАДИКАЛЬНИХ ЕЛЕМЕНТІВ".

ВАШИНГТОН. — Бувший нюйорський конґресмен О'Конел вислав до конґресменів листа в якому закликає, щоб вони взялися до ґрунтовної чистки Демократичної Партії з „радикальних елементів". Бо коли цього не зроблять, то втратять президентські вибори в 1940. О'Конел сам належить до Демократичної Партії, але в минулій „чистці" Рузвельта, його усунено.

В МЕКСИКО ПРОТЕСТ ПРОТИ „ЧЕРВОНОГО РЕЖИМУ".

МЕКСИКО СИТІ. — Біля 3,000 осіб зійшлося на свого роду віче, получене з обідом, щоб висказати своє незадоволення теперішньому мексиканському урядові президента Карденаса, якому закидали комунізм і „сталінізм". Серед бесідників були старі ветерани, генерали мексиканської армії.

НЕВДАЛА РЕВОЛЮЦІЯ В ПЕРУ.

ЛІМА (Перу). — Попрощавши свого президента Бонавідеса на прогульку, міністер ґен. Родріґуес забажав довершити державний переворот і захопити владу. Він видав проклямації і хотів зо своїми прихильниками захопити президентську палату. Але це йому не вдалось. Вивязалась перестрілка, в якій він згинув.

ЗАЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА.

ГАРЛАН (Айова). — Залізнича льокомотива, на якій горів вогонь, але не було обслуги, нагло рушила з місця і посунулась по шинах розвиваючи величезну скорість. По дорозі вона захопила один тягаровий віз і пхаючи його вперед подалась за місто. Там серед ночі натрапила на особовий поїзд і наступило страшне зударення. Обслуга другої льокомотиви згинула; було також 23 тяжче і лекше ранених.

ТЕПЛОТА В НЮ ЙОРКУ.

НЮ ЙОРК. — В Ню Йорку й околиці настали такі теплі дні, про які не знає історія. Теплота осягнула 60 ступнів Фаренгайта, побиваючи в той спосіб всі знані рекорди.

СОРОКПЯТЬЛІТТЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

ДО ШАНОВНИХ ВІДДІЛОВИХ УРЯДНИКІВ І ВСІХ ЧЛЕНІВ І ЧЛЕНИЦЬ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ!

Наша організація дочекалась 45 літ життя. 22. лютого 1939 року минає 45 років від часу оснування У. Н. Союзу.

Великий це шмат пройденого шляху. А на тому шляху У. Н. Союз стрічав чимало перешкод, поборював неодну кризу, переносив неодну бурю. Та все це миналось, а У. Н. Союз існував, зростав в силу та виходив з кожної кризи переможцем. Ніяка буря не могла нарушити його кріпкої основи. І хоч вона накоїла нераз великої шкоди, і хоч вона завдавала йому нераз тяжкі удари, то він завжди потрапив отрястися скоро від кожного удару і ступав побідно вперед.

Творення з його кола кількох інших запомогових організацій, заломання одного спільного фронту українського запомогового руху, викликання партійної боротьби й конкуренції через це заломання, боротьба з москвофільством і назадництвом, реформа з 1914 року, отсе події, які вдаряли в організаційну силу У. Н. Союзу. Та ця сила була непереможна, бо опиралась на правді й ідеї. І завдяки їм та великій праці, здвигнено в Америці величавий памятник, на якому видніє напис: УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ.

На тому памятнику виписані ось творчі діла У. Н. Союзу: солідне й точне сповнювання усіх зобовязань супроти свого членства; поміч, дана вдовам і сиротам з посмертного фонду, яка виносить уже близько пять міліонів долярів; поміч, дана калікам і нещасним, яка виносить уже чотириста тисяч долярів; праця в освідомлені нашої іміґрації на полі культурному і національному; моральна й матеріяльна поміч визвольним змаганням нашого поневоленого народу; освідомлення публичноїсвітової опінії щодо положення українського народу та поміч Рідному Краєві, яка виносить уже вище чверть міліона долярів.

У сорокпятьліття У. Н. Союзу цей памятник пишається великими матеріяльними й моральними здобутками, і його вірною службою супроти членства, цілої іміґрації та всього українського народу. Тому ми повинні цей памятник гідно пошанувати в цьому 45-літньому ювилейному році. А найкращу пошану віддамо тим, коли в цьому ювилейному році видвигнемо цей памятник ще вище, коли скріпимо його в такий спосіб, щоб він в будуччині міг відперти всі можливі удари, щоб міг остоятись проти всяких будучих потрясень, так як він остоявся у минулому. Та найкращу пошану віддамо тим, коли в цьому ювилейному році випишемо на тому памятнику нові творчі діла. ТИМИ ТВОРЧАМИ ДІЛАМИ МОЖЕ БУТИ В ПЕРШІЙ МІРІ НАША ПРАЦЯ У ПРИЄДНУВАННІ НОВИХ, МОЛОДИХ ЧЛЕНІВ.

Постановім собі і виконаймо цю постанову! Сорокпятьліття існування У. Н. Союзу запишім на тому памятнику новими, великими, тревалими здобутками; придбаним до організації тисячів нашої молоді.

Не будемо тут назначувати, скільки тисяч членів ми повинні приєднати в цьому ювилейному році. Це ми залишаємо до вирішення поодиноким відділам У. Н. Союзу. Хай кожний відділ самий постановить, хай урядники й члени поодиноких відділів самі вирішать, скільки нових членів вони мають придбати впродовж цього ювилейного року. Хай вони самі наложать на себе обовязок придбати відповідне число нових членів.

Не назначуючи загального числа нових членів, яке повинна дати ювилейна кампанія, пригадаємо тільки те, що впродовж 1938 року зорганізовано до У. Н. Союзу близько 4,000 нових членів. Тепер, коли 1939. рік має бути записаний в історії У. Н. Союзу як дійсний ювилейний рік, то наша праця в тому році повинна відзначитись придбанням далеко більшого числа нових членів, як це було в 1938 році.

Щоб це сталося, треба, щоб у цьому ювилейному році виявили ми такий дух, таке завзяття і таку ідейну працю, які записані в заслуги тим, що клали перші основи під будову У. Н. Союзу, 45 років тому. Вони починали з нічого, а довершили великого діла. Беручись до роботи в цьому ювилейному році, ми маємо велику, зорганізовану силу: 33 тисячі членів! Маємо пять і пів міліона долярів маєтку. Маємо 45-літню традицію, великий досвід і довгий пройдений шлях праці, поступу та здобутків. Маючи такі основи, ми можемо легко повести працю і осягнути добрі успіхи, як тільки переймемося ідеями перших піонірів нашої організації, коли тільки будемо розуміти їхні слова про вагу існування У. Н. Союзу. А цей заповіт наших піонірів є такий: „Один український прапор і один український народній катехизм має нас усіх в Америці обовязувати. А щоби так сталося, треба нас усіх зорганізувати в ряди українського Народного Союзу".

ГОЛОВНИЙ УРЯД УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ:

М. Мурашко, головний предсідник; Т. Герман, заступник головного предсідника; Марія Малевич, заступниця головного предсідника; Д. Галичин, головний рекордовий секретар; Р. Слободян, головний фінансовий секретар-касієр; Д. Капітула, д-р А. Т. Кібзей, О. Е. Малицький, С. Куропась і Р. Смук, члени контрольної комісії; Т. Шпікула, І. Лисак, М. Давискиба, А. Шумейко, І. Гузар, С. Слободян, О. Запоточний, В. Дідик, Юлія Баволяк і Степанія Палівода, радні.

СОВЄТИ З ПОЛЬЩЕЮ — У НАЙКРАЩІЙ ЗГОДІ

МОСКВА. — Польський амбасадор заявив, що вже підписано торговельний договір між Совєтами і Польщею, який вповні задоволяє обидва краї. Таким чином Совєти і Польща, між якими недавно малощо не прийшло до війни, стали тепер приятелями. Та рішальним чинником у тому був страх перед Німеччиною. Головно: небезпека втрати українських земель, колиб Гітлер пішов проти Совєтів.

ПРОТИ БЕНЕШІВЦІВ.

ПРАГА. — Уступив генерал Людвиґ Крейчі, що був начальником генерального штабу підчас недавної чеської кризи. Кажуть, що незабаром уступить ґен. Сирови, міністер війни, а також прийде до цілковитої зміни в кабінеті прем'єра Берана. Має це статись під натиском Берліна. І то тому, що Берлін натискає на те, щоб усунути від впливу сторонників політики Бенеша, яких ще повно на визначних урядових посадах.

ФЕДЕРАЦІЯ ОДНЕ, А ГРОШІ ДРУГЕ.

ПРАГА. — Федеральний уряд має полагодити важну справу: звідки взяти гроші на покриття видатків сфедерованих з Чехією держав: словацької й карпато-української. Чехи не хочуть від себе нічого додавати, кажучи, що автономні держави усувають чеських урядовців.

„БРЕХНІ".

БЕРЛІН. — Так називає орган Гітлера ті відомости, які розсилає з Вашингтону американський журналіст В. П. Симс про похід Гітлера на Україну під Совєтами.

ПОЛЬЩА ВИЗНАЛА ФРАНКА.

ВАРШАВА. — Польське міністерство справ заграничних оголосило, що польський уряд визнав еспанський уряд ґен. Франка.

ЧЯНО ЇДЕ ДО ПОЛЬЩІ.

ВАРЩАВА. — Роблять великі приготовання для приняття гр. Чяна, італійського міністра справ заграничних, що прибуде до Польщі 25. лютого й остане 4 дні. Міністер Бек відложив з цього приводу промову про міжнародне положення, яку мав виголосити в соймі.

ЛОВИ І ПОЛІТИКА.

ВАРШАВА. — Польська преса пише широко про зростаюче негодування між Німеччиною і Польщею. І то тепер головно через польську політику супроти німецької меншини. Та це не є перешкодою для шефа німецької безпеки Гімлера прибути до Варшави у важній урядовій місії, яку полагоджується, як це часто буває, на — ловах. Тому і Гімлер вибрався на лови.

НЕ РОЗУМІЮТЬ РУЗВЕЛТА.

ЛОНДОН. — Як англійські так і французькі урядові круги здивовані тим, що американські часописи подали грубими буквами, що президент Рузвелт готов перервати свою подорож, бо дістав з Европи недобрі вісти. Ніхто не знає про щось такого, що моглоб дати притоку до таких алярмів. Німецька преса толкує собі це намаганням „скріпити ринок збуту на зброєння".

АМЕРИКАНСЬКІ КАРДИНАЛИ.

ВАТИКАН МІСТО. — Американські кардинали, що беруть участь у виборі нового Папи, зазнають великих почестей. Ось тому кружляють поважні вісти і щодо цього, що один з них може стати кандидатом на Папу. Та ледви, чи так буде. Якби навіть так мало бути, то Папою став би скорше канадійський кардинал. Так пишуть.

ХУСТ РОЗБУДОВУЄТЬСЯ.

ХУСТ. — Торговельне підприємство „АСО" буде будувати торговельний дім у Хусті на взірець домів, що їх це підприємство має в інших більших містах республики. Багато українських хлопців і дівчат іде на торговельний курс до Оломовця. По скінченні курсу дістануть заняття в домі „АСО" в Хусті.

ЗА ЧИСТУ РАСУ ХУДОБИ.

ХУСТ. — Уряд намагається допомогти господарству Карпатської України введенням чистої раси худоби в цілім краю. В державнім жеребчинці в Туря Реметах є пробна станція сивобурого карпатського скоту.

ЧЕСЬКІ ЛЕҐІОНАРІ ДО Д-РА ВОЛОШИНА.

ХУСТ. — Премієр Карпатської України д-р Волошин отримав таку телеграму від чеських леґіонарів: „Пане предсіднику влади! Союз інвалідів чсл. леґії в Празі посилає Вам із своїх загальних зборів сердечний привіт. Хай Бог Вас кріпить в праці для красної Вашої країни і нашої спільної держави".

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jeresy City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з пятниці (з англійською частю):		Friday's Issue (witr Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзи Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box. 346, JERSEY CITY, N. J.

БАТЬКО

ПЕРШИЙ В СЕРЦЯХ мешканців цього краю. Це Юрій Вашингтон. Про це знає найменша дитина в Америці. Це відчувають навіть ті, що виписали груբі томи книжок, щоб ними доказати, що Вашингтон був наділі цілком звичайною людиною, з усіми її добрими прикметами і недостачами, якому тільки чистий припадок дав нагоду вибитись і заняти перше місце в історії Злучених Держав Америки. Бо того, що булиб доконали інші, колиб були займали місце Юрія Вашингтона, не знати. Зате є дійсністю, що Юрій Вашингтон видержав у найтяжчих моментах на становищі, що невдачі не вбивали в ньому віри в остаточну побіду, а навпаки, по кожній невдачі він завжди мав ще настільки духової сили, щоб наново організувати розпорошені й розбиті сили і наново плянувати новий наступ, нову боротьбу. Завдяки тим прикметам він остаточно відніс побіду, а американський нарід дістав таким чином змогу бути господарем цього краю, ним по свому рядити і його для себе самого використовувати. Між тими, що до цього змагали і собою для цього осягу жертвували, признано перше місце Юріеві Вашингтонові. І тому названо його Батьком цього Краю.

Так склалося, що тому 45 років у той день, коли святкували свято народин Батька Краю, народився на американській землі Український Народний Союз. Та організація ще живе. Вона ще далі розвивається і росте в силу. Вона ще не закінчила своєї діяльности. І ще не сповнила усіх своїх завдань. Але це вже є доконаним фактом, що поставила українську іміграцію в Америці на здорові й сильні ноги. Вона вратувала її національне життя, звівши на протязі десятків років довгу і затяжну боротьбу з темнотою, національною несвідомістю і байдужністю, і з ворогами нашої нації, що завдавали їй тут тяжкі удари від самих перших початків нашої іміграції. Український Народний Союз вратував українську душу в нашім народі. Не дав її вирвати ворогам і темноті. А вратувавши її, заставив її ще працювати і собою жертвувати для великої ідеї визволення Рідного Краю з неволі. І за це названо У. Н. Союз уже давно — Батьком. Не зроблено цього штучно, під примусом, наслідком якоїсь аґітації чи якоїсь ухвали. Ця назва повстала так природно як природно родиться у нас народня пісня. У старім краю стала таким способом „Просвіта" — Матірю. А тут, за подібні заслуги для нашого народу, став У.Н. Союз — Батьком. І в Рідній Краю є многі інші заслужені інституції. Але одна тільки з них дістала той пошанівок, що зістала „Матірю" українського організованого життя. Так є і з українським Народним Союзом. І тут в Америці маємо інші заслужені організації. Та У. Н. Союз займає щодо заслуг цілком окреме місце хочби тому, що він перший вніс в наше народне життя — Українську Ідею. Ту саму, якій так вірно й досі служить.

ДЛЯ ПРИГАДКИ

(Початки „Свободи" і У. Н. Союзу передані очевидцем у споминах, поміщених в „Пропамятній Книзі У. Н. Союзу").

Початки „Свободи".

АРОХ Джерзі Ситі о. Грушка любив усе ширити книжки серед наших людей. Бувало спровадить він книжок з „Просвіти" й розпихає між людей. Менші книжки дає даром, більші позичає, беручи за це 10 центів оплати. Дасть іміґрантові таку книжку й запише собі на карточці, прибитій у себе на стіні, імя позичаючого та наголовок книжки.

Та звичайно таке бувало, що візьме чоловік книжку, дасть кілька центів оплати, і тільки вже о. Грушка цю книжку й бачив. Каже о. Грушка: „Не добре з книжками. Треба нашому народові ґазети. Мусимо заложити ґазету. Пішлю гроші до Ставропигії й спроваджу черенки".

Одного дня о. Грушка присилає до мене свого кухаря, що йому варив їсти, щоб я прийшов до нього. Я прийшов під ч. 247 Ворен стріт, де о. Грушка мав 4 кімнати (кухню і їдальню на першім поверсі, а дві кімнати на другім). Я застав у мешканню великі зміни. В їдальні був зроблений стіл і полички при стіні. Ще місяць тому, як я здавав о. Грушці звіт з колекти серед парохіян, тут було чисто, а тепер справжня фабрика: коло стола стояли Денис Салій і Сидір Ференц. Оба складали черенки. Салій, видно, вже вмів, а Ференц учився від нього. О. Грушка дивився, чи вони складали добре. Складали руками.

О. Грушка заговорив до мене: „Піди на „ярд" і привези „вільбару", що я її купив. Зложимо отсі чотири таблички на „вільбару" і повеземо до анґлійської друкарні".

Пішов я на подвіря, дістав тачку й притягнув під двері. Зложили ми „таблички" (форми) на тачку.

„Дивися добре", каже о. Грушка, „щоб не перевернути „вільбари" і не висипати табличок, бо як ті зернятка розсипати, то вже їх не можна сіяти. Прийдеться нам обом наново збирати".

Повіз я тачкою таблички дорогою, а о. Грушка йшов хідником попри мене. Прийшли ми так під один дім на вулиці Монтґомері. Я лишився на дворі, а о. Грушка пішов до середини, до анґлійської друкарні. За якийсь час з дому вийшов робітник і забрав форми до середини. О. Грушка вийшов за якийсь час потім і каже до мене: „Ти робиш тепер наніч?"

„Так", кажу.

„Як так, то прийди завтра в 1-шій годині та поїдеш з „вільбарою" до цеї самої „шапи" і привеземо готову ґазету".

На другий день — це було 15-го вересня 1893-го року — пішов я з о. Грушкою до „шапи" на вул. Монтґомері. О. Грушка знов пішов до середини, а я лишився з „вільбарою" на вкулиці. За якийсь час робітник виніс два пакунки, завинені папером і обвязані шнуром, і зложив їх на тачку. Потім виніс 4 таблички й зложив теж на тачку.

Як тільки ми привезли це на 247 Ворен стріт, о. Грушка чим скорше кинувся шукати ножа. Розрізав шнур на однім пакунку, розвинув папір і виняв ґазету. Розвинув ґазету й став з нею бігати по хаті, тішачися нею, як мати тішиться дитиною, коли дитина розбавиться. „Вже маємо ґазету!" — кричав він.

Потім положив ґазету на стіл і став дивитися, чи все в ній так, як сподівався. Потім каже мені: „Ти ходиш поміж люди, по хатах, колектувати гроші на парохію, то знаєш, де живуть наші люди. Бери сто чисел і рознеси їх між людей. Дай кождому ґазді одно число. Як де є „бордери", дай кождому теж одно число Як не вміє читати, не давай. Як кому даси ґазету, запиши, кому дав: імя, назвище й адресу. Як чуєш, що люди говорять про ґазету, добре чи зле, нічого не протився, все запиши і мені скажи".

Так я й розніс перше число „Свободи". І робив, як о. Грушка мені казав.

За два тижні я зробив те саме з другим числом. Тоді з мене люди стали сміятися. У цукроварні, на „доку", де я працював, наші люди почали мене піднимати на сміх перед чужими людьми. Бувало візьме собі наш чоловік якийсь папір під паху й кричить: „Голод нюйорську ґазету продає!"

Я сказав про це о. Грушці й о. Грушка говорив про це на проповіди. „Що ви, люди, такі? Адже Голод ґазети не продає, але даром вам дає. А зрештою й продавати ґазети не встид".

Як охрещено Союз.

Як я жив у Джерзі Ситі, мене зробили в парохії церковним колектором. Я був молодий, нежонатий, мав багато сили й охоти до роботи. Я ходив кождого місяця по членах парохії та збирав місячні вкладки на парохію. Потім я ішов до мешкання пароха, диктував йому, хто заплатив, а він записував собі у парохіяльну книжку.

Раз у січні 1894-го року (було це вже день по 10-тім місяця) я прийшов до мешкання о. Грушки, щоб здати йому звіт з колекти. Я застав у нього більше священиків. Були там крім о. Грушки ще о. Констанкевич з Шамокін, о. Обушкевич з Олифанту та о. Полянський з Пітсбурґа. Я поздоровив усіх священиків по християнськи, поцілував у руку, а потім кажу до о. Грушки: „Я прийшов з колектою, отче, але бачу, що ви маєте тут церковні наради, то я прийду колись інде".

На це о. Константин каже: „Пане Голод (він знав уже мене особисто), то це є церковні збори. Ми зібралися, щоб заложити братство для наших галицьких русинів, і ми хочемо, щоб і ви були на цих нарадах. А як будете хотіти щось сказати, то можете й слово забрати. Сідайте".

Я сів, потім о. Контанкевич говорив далі: „Отці, я скажу вам, чому нам треба заложити товариство для наших галицьких русинів. Я був минулого року на конвенції Соєдиненія, у Скрентоні. Не як священик, але як делеґат від свого товариства. Як я прийшов на конвенцію, то чув, що конвенційний голова говорив до зборів по словацьки. Багато делеґатів собі говорили по словацьки, а наші священики з Угорщини говорили до себе по мадярськи. Я слухав це довго, а потім попросив слова. Як мені дали слово, я зачав говорити по нашому: Стид і ганьба вам, пане голово, — кажу я, — що ви говорите по словацьки! А ще більший стид вам, панове отці духовні, що ви говорите по мадярськи! Руський хліб їсьте, а по мадярськи говорите! Я зганьбив теж делеґатів, що все це слухають і нічого на це не кажуть. Я скінчив і сів. Ніхто мені не відбирав слова, і ніхто мені не перебивав, і я все сказав, що мав сказати. Ніхто проти мене не говорив. До кінця конвенції я вже сидів і нічого не говорив. Я виїхав з конвенції з думкою, що наші люди там не можуть більше лишитися. Я зараз повідомив своє братство в Шамокіні, щоб до Соєдиненія грошей більше не посилало. Я повідомив ще три інші наші братства, що належали до Соєдиненія, щоб вони грошей туди не посилали. І всі ці чотири братства грошей не посилають. Вони приступлять до нашої орґанізації, як ми її заложимо. Від вас тепер залежить, чи нам треба таку орґанізацію будувати, і яка вона має бути".

Усі годилися на те, що треба будувати орґанізацію. Тоді о. Констанкевич питається: „Якої орґанізації нам треба? Церковної, чи народньої?

О. Обушкевич встав і каже, що краще буде церковної. На це о. Грушка, що ввесь час ходив по хаті (він був чоловік низького росту, але гарячий, рухливий і дуже отвертий; про нього о. Макар казав мені: то малий Гриць, але розумний), каже: „А я кажу, що народньої! Я вже навіть цю орґанізацію охрестив! Я вже маю для неї назву: Руський Народний Союз! Чи добре я її охрестив?".

Всі сказали, що добре, і так при охрещенню о. Грушкою й лишилося.

Почали радити над тим, як зібрати перші збори Союзу. О. Грушка тоді каже: „Як ви вже маєте в околиці Шамокіну стільки братств, готових приступити до Союзу, а в нас у Джерзі Ситі є тільки одно таке братство, то зберімся в Шамокіні".

Всі пристали на те. Стали радити, коли будуть збори. Незадовго мали бути американські свята: уродини Линколна й уродини Вашингтона. Казали, що Линколна так іще не знають, як Вашингтона, і тому постановили зібратися на день уродин Вашингтона.

Раді, що довели скоро до рішення таку справу, всі ще довго розмовляли.

Денис Голод.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ШІКАҐО, ІЛЛ. Звичайні місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 106., відбудуться в неділю, 26. лютого, в годині 12. вполудне, в гали церковній, Оклей і Райс ул. Просимо всіх членів і члениць прийти на збори тай вирівняти свої довги до бр. каси за 1938. рік. Рівнож просимо не забувати, що на кожного члена є наложений податок в сумі по 50 ц., як жертва на Карпатську Україну. Кожний свідомий українець чи українка повинні сповнити свій національний обовязок і зложити жертву на першу українську державу. Рівнож повідомляю всіх членів, що головний уряд У. Н. С. продовжує кампанію для приєднування нових членів. У лютім і березні У. Н. С. платить надзвичайні нагороди за нових членів, старших і молодших. Тому кожний член з нашого відділу може бути як орґанізатор для У. Н. С., коли в першій мірі запише своїх власних дітей в члени У. Н. С., а відтак подбає, щоби його кревні чи знайомі були всі членами У. Н. С. Як будемо мати зорґанізованих усіх українців і українок, так вірю, як уже повстала, то вже більше не загине українська держава. — Н. Гуль, предс.; В. Єдинак, кас.; Г. Дацьків, секр.

Гимн Українського Народного Союзу

Ликуй, Вкраїно, стороно кохана!
Привіт Тобі зза моря шлемо свій,
Ликуй, Заморська Вітчино прибрана,
Що нас приняла за своїх дітей!

Ми під зоряним станули прапором
І обєднались всі, як один муж,
Під Вашингтона зеднані прапором
В наш Український Народній Союз.

Наш жовто-синій стяг національний.
Це стяг Союзу, знамя Свободи,
Під ним покров свій має рід наш славний,
Під ним єднались прадіди й діди.

Союз, мов сонце, з темноти нас вивів,
В його рядах старий і молодий.
Док цвісти буде Вашингтон і Київ,
Доки цвисти будѐ Вашингтон і Київ,
Не згине Батько-Союз дорогий!

НЕДІЛЯ 18. ЧЕРВНЯ 1939 РОКУ ВЖЕ ЗА ПЛЕЧИМА! А СКІЛЬКИ ТО ПРАЦІ ЩЕ ТРЕБА СПОВНИТИ, ЩОБ ВСЕ ПРИГОТОВИТИ ДО УКРАЇНСЬКОГО ДНЯ НА СВІТОВІЙ ВИСТАВІ В НЮ ЙОРКУ.

ХТО СПРАВДІ ХОЧЕ ЦЬОГО УКРАЇНСЬКОГО ДНЯ, ХАЙ ВИСИЛАЄ СВОЇ ДАРИ НА АДРЕСУ:

NICHOLAS MURASZKO, Treasurer
UKRAINIAN AMERICAN EXPOSITION ASSOCIATION
P. O. Box 1014., Church Street Annex, New York, N. Y.

Микола Костомарів.

КУДЕЯР

ІСТОРИЧНА ХРОНІКА
В ТРЬОХ ЧАСТИНАХ.
Частина перша.

(10)

Цар знов замовк, а лице його чимраз більше принимало суворий вид. Вкінці, вдивляючися в лице свого співбесідника, цар поспитав:

— Хто ти такий? Як тебе звуть? Звідки ти?

Блажений скочив, замахав руками і закричав:

— Ай, ай! — я говорив, що вибеш, а ти й справді вибеш!

— Я тебе не буду бити, — сказав цар, — а лише питаю, хто ти такий.

— Мужик — відповів блаженний.

— Як тебе звуть? Звідки ти?

— Мене зовуть: грішний чоловік, а родом я по тілу від Адама, а по душі від Бога.

— Ти не крути, а відповідай на розум, — сказав цар. —Щож бо такого? Чи не знаєш, куди ти зайшов і хто тебе питає?

— Знаю, знаю, — сказав блаженний: — ти господар і можеш зо мною зробити, що захочеш. Прикажи положити мене на землю та поливати гарячим вином, як це ти робив з Псковичами. Тямиш... Коли упав великий дзвін на знак надходячої на тебе кари — а скоро опісля пожар і бунт... І ти сам мало що не погиб від народного бунту.

Згадка про страшні події вивела з рівноваги царя. Він задрожав, почервонів, волосся на голові йому наїжилось; стиснув кулаки, немов то забираючись знищити смілого загадочного чоловіка, а цей глядів на грізного володаря з таким виразом лиця, неначе би хотів сказати йому: „не бісися, царю, ти мені не можеш нічого зробити".

— Забирайся проч зперед моїх очей — крикнув відтак цар.

Блаженний віддав поклін і проголосив:

— А ще кто не любить Господа Ісуса Христа, да будеть проклять! марань — афта!

Це сказавши, обернувся і докинув:

— А єпископство його перейме інший.

— Стій! — закричав цар.

Блаженний приступив і спокійно дивиться в очі розлюченому цареві.

Цар сказав:

— Кому ти вирік прокляття? Чиє ти єпископство предкладаєш комусь іншому?

— Це тому, хто не любить Господа нашого Ісуса Христа, — відповів блаженний.

— Ти думаєш про мене, що то я Його не люблю? — сказав цар.

— Царю-государю, сказав блаженний: — ти впевняв мене царським словом, що не вибеш мене. Дурний мужик плів тобі нісенітниці. А ти чейже розумніший від всіх людей, длятого, бо ти цар. Не слухай дурня, бувай здоров.

І блаженний скоро побіг надолину по сходах, проголошуючи:

— Що розумному слухати дурня! Дурень дурне говорить; а ось як розумному прийдеться стратити голову, то згадає і на дурні річи.

Останні слова блаженного звучали в ухах царя немов торжественна ворожба чогось страшного. Противорічні думки ворушились в царській голові. То здавалось Іванові, що цей блаженний підмовлений Сильвестром, то знов цар боявся придержуватися того підозріння. Вкінці блиснула цареві гадка прикликати до себе Сильвестра і допитатися: чи не підіслав протопіп до нього цього блаженного?

Перед царем станув сухорлявий чоловік, років з пядесять, великого росту, з довгою сивавою бородою, в чорній суконній рясі, в маленькій шапочці. В його очах пробивалося щось добре враз з суворим, щось допитливого враз з іронією; всі черти лиця неначеб говорили: я вас бачу наскрізь; куди вам до мене?

— Отче, — сказав цар — у нас в раді ведуться справи якось незгідно. Одні говорять — треба війну вести з кримськими татарами, інші кажуть — не треба, щоби не заставляти війни з німцями. Як жеж, отче, даєш мені благословенство на війну з Кримом?

— Це діло твоє і боярське, — відповів Сильвестер. — Що значить наш голос, аще від себе, а не свише глаголем? Могучі мира цего не слухають нас, і це добре; піп знай свій вівтар і свій требник; боярин же знай раду і воєнне діло; міський чоловік — свій товар і склеп, і сільський — своє поле й соху. Кожний роби, до чого покликаний. Тиж покликаний свище панувати над державою, творити правду і хоронити від ворогів християнських людей. Маєш дорадників і слуг і з ними розважай; у них це звичайне діло.

—Я вірю в твою мудрість, отче, — сказав цар. — Ти багато разів давав мені мудру раду і тепер хочу поспитати тебе.

— Мудрість людська це гординя перед Богом, — сказав Сильвестер. — Ще раз кажу: коли від себе говоримо, не вір, коли не від себе, а від Бога — повинуйся нашим словам, бо це повинуєшся Богові, а не нам. Розваж, царю, своїм царським розумом: чи від Бога чи від себе говоримо. Ти, царю-государю, розсерився на мене за це, що я тобі говорив: не зачинати війни з німцями, а йти в похід на бісурман. І добре було би сталося негідному попикові, колиб я був говорив зо свого розуму, але це не було говорене від себе, а свише. Так, государю.

— Війна з ливонськими німцями іде щасливо, — сказав цар. — Наші війська побивають ворогів. Вся ливонська земля небавом буде наша; Бог очевидно благословить нас.

— Конець діло хвалить, царю-государю, — сказав Сильвестер. — Буває, що Бог допускає довершуватися неправному ділу, а відтак за нього карає, ще раз кажу тобі не від себе, а від Бога. Праведна війна буває тоді, коли борониться святу церкву і населення християнське від навали ворогів; а німці на московську державу не нападали, а ти, государю, зачав вимагати від них неприналежну дань, а що не можна було їм заплатити цеї дани, то ти післав руйнувати їх, а ще кого ти післав! — татар невірних... Колиб я сказав, що це добре, то зілгав би Духові Святому. Ти на мене розгнівався; у всім твоя воля.

— Приїхав з Литви князь Вишневецький, кличе на кримських татар, — сказав цар. — Чи йти нам на татар?

— Всяке діло в добрий час закінчиться добре, — відповів Сильвестер. — Колиж зачинається в недобрий час, трудно і прикро переводиться. Не маю приказів свише, а своїм кепським розумом що можу сказати? Радься з боярами, людьми дорадними й военними.

— До мене, — сказав Іван, вдивляючись пильно в очі Сильвестрові, — приходив якийсь блаженний і дивні речі править про якусь чудну околицю, де живе дванацять старців, а ті старці немов то предсказують конець бісурманства і велять іти війною на бісурмана.

— Бувають, государю, — сказав Сильвестер, — віщування правдиві, бувають і ложні, як це і Никон Чорної Гори пише в своїй книзі; а я тобі государю давав цю книгу читати. Годиться слухати цього з розвагою.

(Дальше буде).

Зміна.

— Я чув, що ти оженився?

— Так. Знаєш... як я був нежонатий, то почувався зле дома і поза домом.

— А тепер?

— Тепер почуваюся зле лише дома.

• З ДНЯ •

ЮВИЛЕЙ У. Н. СОЮЗУ.

Проіснувати 45 років, і то проіснувати українській організації — це великий здобуток. Ось і тому дня 22. лютого десятки тисяч членів У. Н. Союзу згадуватимуть свою рідну організацію з гордістю і радістю. Бо це є наш спільний великий моральний і фінансовий успіх. 45 років держав нас У. Н. Союз у постійному духовому контакті з рідними, що полишились по другому боці, давав вказівки, як зберігати національні цінности на американськім ґрунті а також як привикати та приноровлюватись до тутешнього життя.

Сорокпять літ такої корисної і шляхотної праці має вже за собою наш Батько Союз. За той час він вже виховав нові покоління. А також з великим жалем попрощав на вічний спочинок чимало із своїх дітей.

ПАМЯТЬ ПРО ТИХ, ЩО ВІДІЙШЛИ.

Та память про тих, що належали до союзової родини й зложили на вічний спочинок свої голови на американській землі, не пропаде. Батько Союзу ту память захова. І прийде час, що він голосно заговорить про своїх дітей, що на американськім ґрунті, далеко від рідних земель, працювали для визволення рідного краю, боліли його болем і раділи його радощами.

Чи можна більше любити рідний край, як любили його діти! Тільки увявім собі: жити двацять, трицять чи сорок літ за границею, не бачити в житті Києва, Харкова, Полтави, а нераз і Львова, не бачити своїх рідних рік, ланів, лісів і сіл — а проте ціле життя думати про рідні сторони, мріяти про них, працювати для них, жертвувати для них! Без надії якоїнебудь відплати, чи нагороди. Навіть без надії побачити їх щераз колинебудь в життї!

А така родина нашого Батька Союзу. І колись про цю родину довідається увесь український нарід й вдячно спогадає про неї.

ВІК ОРГАНІЗАЦІЇ.

Вік організації так як вік вина: чим вино старше, тим сильніше. Приємно є належати до старої устаткованої організації. Хочеться пізнати її до самих основ, пересякнути тими ідеями, якими та організація живе і стати її нерозрізною частинкою. Коли належати довго до якоїсь організації, то витворюється привязання до неї, сентимент, щось рідне. І воно осолоджує життя чоловіка й дає йому почуття сталости. В життї багато річей проминає. Чоловік набуває приятелів, тратить їх. Інші приходять на їх місце і тих він тратить знову. Нераз розходиться з найближчими кревняками. Колиж чоловік серед таких обставин не держиться кріпко руками за якусь сталу, випробовану та ідейну організацію, то він почуватиметься мов вирвана із землі ростина, яку весняні води несуть невідомо куди. Підкрилами сильної й випробуваної організації набираємо духового спокою, рівноваги і задоволення.

І такий спокій й таке задоволення давав продовж 45 літ своїм членам наш Батько Союз.

ВИГЛЯДИ НА БУДУЧЕ.

Доплив нових членів до Союзу, від коли припинено еміграцію з краю, дуже змалів. Та є ще в Америці десятки, а то й сотки тисяч українців та українок, що не належать до ніякої української організації й потратили з українським громадським життям усякі організаційні звязки. Завданням наших активних союзовців є притягнути їх до союзової родини. А притягнувши їх зробимо ми тим не лиш добро для самого Союзу, але ще більше для них самих. Бо можна сумніватись, чи ті люди, що тримаються нині осторонь всього, що українське, черпають багато щастя з такого свого життя. Здається, що ні. Сіра, мрячна буденщина окутала їх серця. Вони не зазнають ні смутку ні щастя, ні журби ні радощів. Не мають ніяких зворушень. Тягнуть своє життя з дня на день, не знаючи пощо живуть. В рідній гурті, в рідній організації їх душі оживилисьб, розвіялиб мряку, заяснілиб сонцем, зазналиб зворушень.

МОЛОДЬ.

І молодь наша мусить піти шляхом своїх батьків, коли вона знає, що добре для неї. А знати вона повинна. Вона повинна оцінити те, що зробили для неї старші покоління, котрі збудували для них міліонові інституції. Молодь наша повинна знати, що в рідних інституціях вона буде тим чинником, що будує, творить, завідує, а не тим, що є тільки погноєм для інших людей.

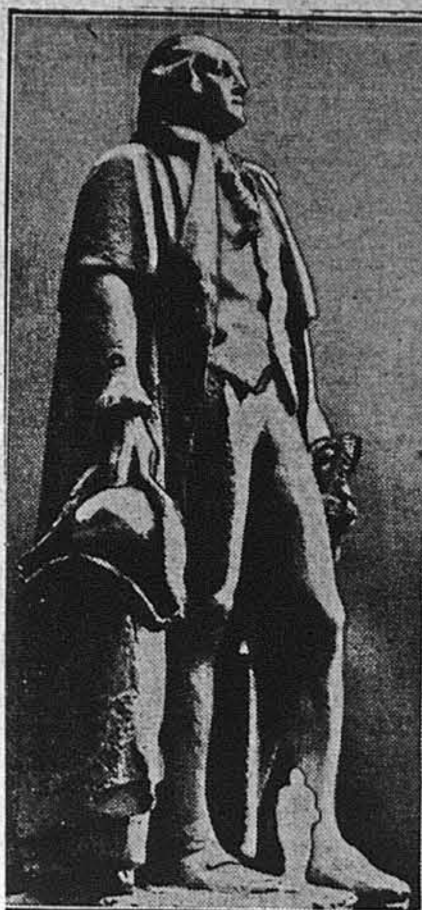
Скаже молодь: „Алеж українські інституції старомодні й не такі великі як чисто американські". Нехай і так. Алеж, хай наша молодь пригадає собі, що їх малограмотні батьки з нічого дійшли до міліонових інституцій. А, пригадавши це, хай вдесятеро побільшать ті інституції, що ми їх нині маємо, а певно вони дорівнають найбільшим американським.

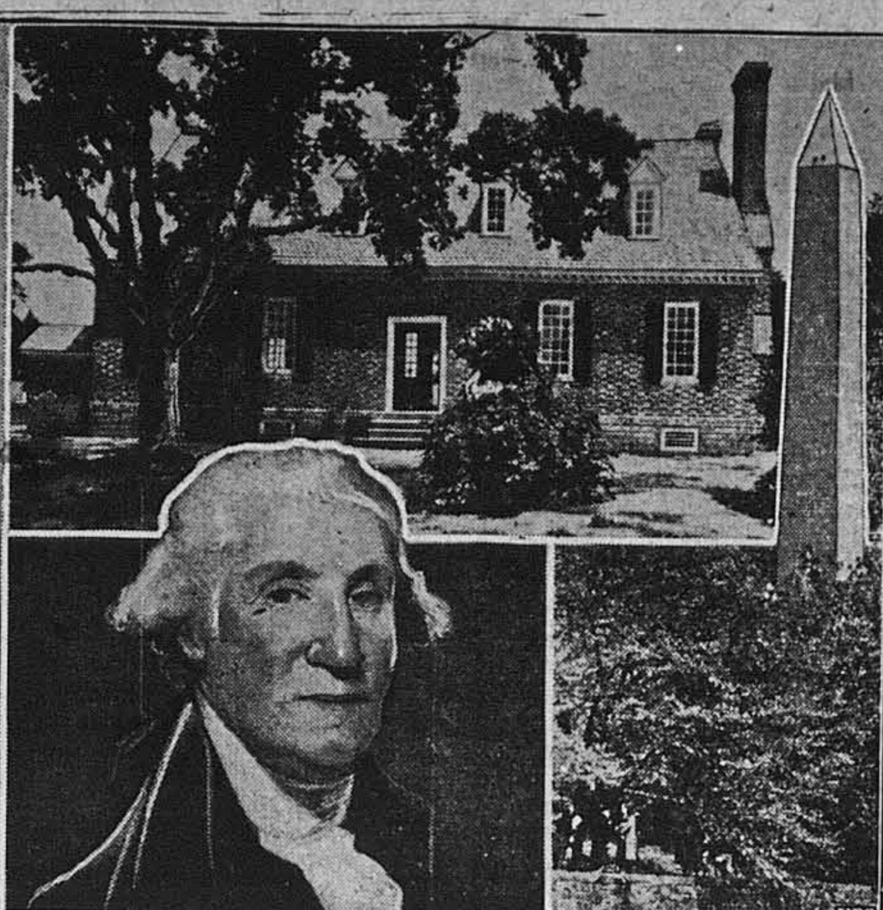
Для цього є можности. Треба лиш завзяття, витревалости і святої віри, себто треба мати ті прикмети, якими відзначалися ті, що 45 літ тому клали під У. Н. Союз перші підвалини.

Спростування.

В одній газеті появилася нотатка, що в одній фірмі діються великі зловживання, що урядників краде і т. д. Директор фірми скористав з прав, які йому дає пресовий декрет, і прислав до газети таке спростування:

„Неправдою є, що половина моїх урядників краде, натомісць правдою є, що половина моїх урядників не краде".

У середу, 22. лютого, цього року припадає 207. Держав, Юрія Вашингтона. Він родився 22. лютого річниця народження першого президента Злучених (за календарем старого стилю, котрого тоді в Америці загально вживали, 11. лютого) 1732. року, в місті Вейкфілді, в Верджінії, в домі, показаним угорі направо. Удолині в середині портрет Вашингтона, мальований відомим американським малярем Гилбертом Стюартом. Направо памятник Вашингтона в Вашінгтоні, а наліво проект великої статуї Батька Свого Краю, що має станути на виставовій площі в Ню Йорку. Статуя має мати 65 стіп висоти; для порівняння з величиною нормальної людини коло статуї нарисована відповідна біла фігура.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Другі Господарсько-Кооперативні наради.

Виконуючи постанову Перших Господарсько - Кооперативних нарад, які відбулися у Філядельфії дня 25. вересня 1938 р. управа Українського Будівельно - Позичкового Товариства у Філядельфії скликає Другі Господарсько-кооперативні наради на неділю 26. лютого до Філядельфії, в Домі Громадян при 847 Н. Френклин вул. в годині 2-гій пополудні.

Порядок нарад:

1) Відкриття нарад.

2) Реферати над господарськими питаннями нашої іміґрації:

а) Господарство і державне будівництво;

б) Форми життєвого обезпечення та наші допомогові організації;

в) Будівельно - Позичкові Товариства, їх організація та праця;

г) Кредитові Юнії.

3) Реферати звязані з господарством Карпатської України:

а) Господарська ґеографія Карпатської України;

б) Народнє господарство Карпатської України (державний буджет, торговля і промисла).

в) Законні форми в господарській розбудові Карпатської України.

4) Дискусія над рефератами.

5) Ухвалення резолюцій.

На референтів запрошено наших фахівців. Дати про господарське життя Карпатської України одержано від уряду Карпатської України.

В нарадах можуть і повинні взяти участь усі українці, які цікавляться господарським життям нашого народу.

Управа Українського Будівельно - Позичкового Товариства свідома цього, що розвязка порушених господарських питань можлива тільки при загальній співпраці усіх наших організацій та преси.

Саме тому управа запрошує оцим наші допомогові організації та їх пресу а це: У. Народний Союз, У. Робітничий Союз, Провидіння, Народну Поміч, Свободу, Юкраїніен Вікли, Народну Волю, Америку, Народне Слово; Будівельні Товариства з Клівленд, Джерзі Сити, Нюарку, Філядельфії, та усі кредитові Юнії; Ідеольогічні організації; Обєднання, Союз Українок, Орг. У. Націоналістів, Стрілецьку Громаду, Січ та їх пресові органи вислати своїх представників на довірочні наради, які відбудуться в год. 3-тій пополудні, в суботу, дня 25. лютого під вгорі назначеною адресою в цілі: а) створення Господарської Ради американської іміграції; б- наміченння шляхів господарської співпраці.

Управа У. Будівельно - Позичкового Товариства свято переконана, що в таку важну історичну добу нашого народу, американська наша іміграція зможе викресати із себе усі духові і матеріяльні державно - творчі сили для добра нашої іміграції та на розбудову Карпатської України.

Українське Будівельно-Позичкове Товариство у Філядельфії.

В справах нарад звертатися на адресу секретаря: Д-р В. Галан, 1134 Атвуд Рд., Філядельфія, Па.

ЛОС ЕНДЖЕЛЕС, КАЛ.

Доклади про Україну.

Дня 9. лютого б. р., п. Ф. Луців дав доклад про Україну членам Міжнародного Студентського - Професорського Кружка при Оссідентал Каледж в Іґл Ракс, Кал. Присутні професори й студенти вислухали промови з великим зацікавленням, а також випитували промовця про ріжні інші справи щодо України. З викладу і дискусії запізнались присутні з історією України, її змаганнями до волі та довідались про поміч української іміґрації своїм братам на рідних землях.

Питали: „Якжеж Росія зможе жити без України?". На те одержали відповідь, що Росія має територію шість разів більшу від Злучених Держав. Жила вона без нас, нім загорнула Україну, то мусітиме жити віддільно, коли повстане незалежна українська держава.

Українські вишивки та писанки показала присутнім добродійка Диделюк з Міннеаполіс, котра якраз гостювала у своєї дочки.

Другий відчит дано 12. лютого в Чапман Парк Готелі в Лос Анджелесі, перед зборами „Комітету по Міжнародним Справам". Говорив той самий промовець. Тема була така: "What next in Ukraine?"

Як в попереднім докладі переважала молодь, так тут були старші учителі, адвокати, священики і т. п. З огляду на те, що саме тоді припадали уродини през. Линколна, промовець, переповівши історію України, зупинився на Шевченкові будителеві України, та порівняв його до Линколна. Деякі присутні втирали сльози, слухаючи про муки Шевченка та про терпіння українського народу.

Показувано й сконфісковані ґазети з краю. Публика аж ахнула з переляку, дивлячись на білі плями. Дехто крикнув: „Стид, стид так нищити свободу преси, слова".

Крім промовця у готелю були ще Іван Миц та В. Рей в українських строях, котрі також говорили про Україну, але з „іншої точки погляду" — і говорили вони незалежно від промовця.

Промовця представляв д-р Дей, президент того клюбу, котрий проживав в Україні ще перед війною. Добродій Лука, американський литовець розказував про свій арешт в Києві, коли хотів зняти фотографічну знимку, два роки тому.

І. Р.

САБОТАЖ СЛОНІВ.

З Калькути повідомляють, що на кількох, нововідкритих автострадах, що перетинають індійські джунглі, трапилося кілька випадків, що громади слонів нападали на авта. Кільком туристам удалося втекти перед слонячою небезпекою завдяки тому, що вони впору запримітили небезпеку та розвинувши скорість 100 км. на годину виминули слонів. Слони розтолочили два авта, які задержалися на шляху внаслідок дефекту. Пасажири обох авт ледви вспіли втекти з життям, скриваючись у джунглі. Влада вислала окрему експедицію, щоб вона відшукала заблуканих у джунґлі пасажирів, які моглиб стати жертвою інших диких звірів.

ПОМЕР О. ВАСИЛЬ МЕРЕНЬКІВ.

В суботу, дня 18. лютого б. р. помер в Вілкс Бери, Па., у шпиталі о. Василь Мереньків, український греко - кат. священик в Нантікок, Па. Помер на удар серця по вдатній операції сліпої кишки. Покійний був останніми часами довголітнім парохом у місті Клівленді, де брав живу участь у народньому житті й тішився загальним довірям громади. Телеґрама з Вилкс Бері подає, що українська греко-кат. парохія з Клівленд забирає тіло Покійного до Клівленду, де Покійний буде похованим.

Андрій Патрус
(Карпатська Україна).

ВОЛЯ НАРОДУ

Народ протестує, кричить,
Бажання його непоборне.
Десятками тисяч він горне
На вулиці міста, села. Як вночі,
Так вдень він стоїть на сторожі
Своєї країни,
Лісів і полів,
Потоків, грунів,
Долин, полонини,
Щоб зграї прокляті, ворожі
Не сміли,
Не вспіли,
Зовсім не змогли
Нам шкодить на нашій землі!
Народ демонструє,
Народ протестує,
Народ не допустить ніколи,
Щоби супроти його волі
Ним тут кермували
Пани самозванці, свій лад
Гноблення снували.
Ей, стій, відступай,
Втікай, залишай
Чарівний наш край,
Дуброви, поляни, наш сад,
Долини і гори,
Бо скоро вибори!
До урни
В час бурний
Великії лави,
Стосотні народу
Віддати свій голос підуть:
За ліпшее право,
За щастя, добробут, свободу
І ворога грізно зметуть.
Борись, не піддайся,
Бичків, Ясіня, Перечин.
Працюй і змагайся,
Разом домагайся,
Спонтанно кричи,
Хай світ чує, знає
Чого ти бажаєш.
Це воля народу,
Це бажання має
І кожний із нас
В огонь, хоч у воду
За нього готов,
Готов, готов!

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Ню Гейвен, Конн. — У звіті з віча має бути: Іван Ройкостар.

ПОВІДОМЛЕННЯ

ЗАХОДОМ НИЖЧЕ ПОДАНИХ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ З PITTSBURGH, PA., WHEELING, W. VA., YORKVILLE, O.; FORD CITY, PA.

:——:——: відбудуться :——:——:

Загальні Організаційні Союзові Збори

в наступних місцевостях:

PITTSBURGH, PA., 24. лютого, в пятницю, в год. 7. ввечір, на великій салі під ч. 109 S. 7th St., при українській католицькій церкві, для таких відділів: 53, 96, 118 з North Side Pittsburgh, 396 з South Pittsburgh і нового молодечого відділу 419.

WHEELING, W. VA., 5. березня, у неділю, в год. 3. пополудні, в церковній галі на 42. вулиці, для таких відділів: 56 і 212 з Wheeling, W. Va., і 77 з Yorkville, O.

FORD CITY, PA., 12. березня, у неділю, в годині 3. пополудні, в Укр. Народнім Домі, 600 — 6th Ave., для відділу 63 і відділів з околиці.

Всі Союзовці повинні прибути на ці збори, а обовязком відділів є **повідомити також картками** членство про ті збори, зазначуючи, щоби не тільки старші члени, але також і молодь прийшла на збори, бо на зборах промовлятиме окружний організатор **Василь Загаевич,** який фактами докаже, що не має для нас українців кращої і відповіднішої організації під кожним оглядом, понад Український Народний Союз. Побажаним є, щоб члени з кляси Т, приходячи на збори, мали зо собою свої грамоти.

Ті всі відділи в околицях Пітсбурщини, які бажалиб скликати в своїх місцевостях організаційні збори, можуть голоситись по ближчі інформації в тій справі на адресу: **Василь Загаевич, 511 Carson St., Pittsburgh, Pa.**

Марія Малевич, заст. гол. предсідника У. Н. Союзу.

РІЖНИЦЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ЦІН В АМЕРИЦІ

Зогляду на великі земельні простори, підсоння, якість рільничих ґрунтів і способи управи землі — в ріжних сторонах Злучених Держав існують інакші ціни за землю. Буває так, що пересічна фарма в одному стейті коштує три рази дорожче ніж в другім. Дотепер цею справою мало хто цікавився і ніхто не знав точно ріжниці цін за фармермерську землю в Америці. Це виявилося аж тоді, коли введено в життя закон Бенкгеда-Джонеса про уділювання позичок з державної каси незаможним та малоземельним чи безземельним фармерам Америки.

На підставі згаданого закона безземельні фармері, які дотепер винаймали фарми в багатьох землевласників, можуть тепер затягати державну позичку на те, щоби купити фарму, з якої моглиб робити собі й своїм родинам відповідне життя.

До цього часу з того закону про позичку грошей скористали вже 1,883 убогих фармерів, які набули для себе 130 акрові фарми на довго реценцеві сплати. Пересічна ціна такої фарми на котрій можна робити життя виносить $4,890. Власти сподіваються, що цього року ще пять тисяч безземельних фармерів скористає з державної позички й набуде для себе відповідні фарми.

Зладжена статистика виказує той факт, що пересічна фарма на якій можна меншбільш свобідно вижити в стейті Каліфорнія обнимає не більш трицять вісім акрів землі. Цілком інакше стоїть земельна справа у стейті Норт Дакота. Там земля не така родюча як в Каліфорнії і, щоби в Норт Дакоті можна свобідно на фармі вижити — то вона мусить мати щонайменше 528 акрів. Правда, що в Норт Дакоті й земля багато дешевша ніж в Каліфорнії. Бо коли пересічна фарма, на якій можна вижити з родиною, коштує приблизно вісім тисяч долярів, то такаж сама фарма в Норт Дакоті коштуватиме пять тисяч з гаком.

Однак найдешевша земля під управу ріли знаходиться в стейті Флорида, а також в Масачусетс. Наприклад, 103 акрова фарма у Флориді коштує пересічно $2,234, а в Масачусетс вісімдесять акрову фарму можна купити не танше як за $3,000. Знова в Пенсилвенії 150 акрова фарма коштує пересічно $4,644 а знова в стейті Ілинойс, де земля під управу ріли є найдорожча в цілій Америці, пересічна фарма коштує приблизно десять тисяч долярів.

Причина, задля якої введено в життя закон про державну позичку на купно фармів, була та, що велика частина людей, які займаються управою ріли не були власниками, але рентівниками тих земель, на яких вони працювали. В додатку до того, одна третина фармерів перепроваджувалася кожного року з одного місця на друге. Наслідком такого масового переходу маліла фармерська продукція і виснажувалася урожайність землі, бо відомо, що ніхто так пильно і старанно не обробляє поля як сам властитель.

Тому, щоби оминути загального занепаду рільництва в Злучених Державах, введено в життя закон про позичку грошей на купно землі в певних околицях Америки. За позичку платиться всього три відсотки від випозиченої суми, яку треба сплатити до сорок років, числячи від дня затягнення позички.

Минулого року, конґрес Злучених Держав ухвалив $16,000,000 на такі позички, а цього року на цю справу призначено $25,000,000. Фармерство Америки є одною з твердих основ добробуту, тому уряд дбає за те, щоби рільництво не упадало, але постійно росло і розвивалося.

ФЛІС.,
222 Fourth Avenue
New York, N. Y.

ЯК БУДУЮТЬ КОСТЕЛ У ЩАВНІВЦІ.

Найдальше віддаленим від Збаража є село Щавнівка, що нараховує всього 80 нумерів, з чого 60 належить до греко-католиків, а 20 до римо-католиків. В селі є філіяльна церква, приналежна до парохії в Пальчинцях. Латинники належать до парохії в Кошляках. Тепер розпочато в Щавнівці будову костела шарварковим способом. А саме наших селян греко-католиків зі Щавнівки, як теж і з Пальчинець, а почасти і з Кошляк, примушується зовсім протизаконно до робіт при будові костела і до звожування матеріялів на будову шарварковим способом і то в часі, коли дороги непоправлені. Від того, хто не дасть робітника або тягла, стягається примусово грошеву належитість. Шарварок цей роблять греко-католики, при чому місцеві римо - католики є їх наставниками.

ЖЕРТВИ НА РІДНИЙ КРАЙ
посилати на таку адресу:
"OBYEDNANYE"
P. O. BOX 122, CHURCH ST. ANNEX,
NEW YORK, N. Y.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

ЕЛИЗАБЕТ, Н. Дж.

Коляда на народні цілі.

Кожного року в елизабетській громаді Централььний Комітет Укр. Нац. Організацій займається колядою на народні цілі. Цього року зголосилися йти колядувати члени молодечого Клюбу Танцюристів. Колядники зійшлися всі до У. Н. Дому і їх розділено на чотири групи. Перша група була під проводом М. Ґаліновича, друга під проводом П. Сташка, третя Т. Шарія, а четверта В. Вітушинського.

Коляду зложили слідуючі: На річних зборах У. Н. Дому, П. Остапчук зібрав серед уділовців $11.35; Укр. Д. Клюб на своїх зборах ухвалив $10; М. Бохна $5; о. Ю. Чаплинський $3; по $2: М. Гринищак, М. Безкоровайний, К. Пілат, П. Закорчений, Г. Больницький, І. Галушак, А. Пирожак, М. Богач, В. Кардаш, Ю. Гвізль, І. Кіщенюк, Комітет Лемківщини, Р. Слободян, К. Качурак, І. Воробець, пані Жидка, В. Буката, І. Пашкович; Ф. Кусмида $1.75; М. Кусмида $1.50; по $1: І. Ґенеґа, М. Райкель, Т. Горинь, П. Сташко, А. Брода, А. Лещак, Т. Стасюк, Ю. Картичак, Т. Бострицький, Ю. Дукав, І. Вовканин, Д. Штим, Я. Красовський, Т. Дідух, П. Пілат, В. Вітушинський, І. Клов, С. Задорецький, П. Остапчук, М. Ґаліновик, М. Ґенеґа, М. Могила, Т. Магдич, Г. Могила, В. Федьчишин, К. Робінський, Т. Чечіль, Г. Кінащук, А. Полянський, А. Оґар, А. Адух, Ю. Бойко, М. Костишин, П. Ільків, С. Могила, А. Гандович, Й. Вальчишин, Р. Бабич, Т. Ботинець, А. Фортуна, О. Семан, І. Андрушечко, Ф. Кобрин, С. Гуків, М. Романович, Л. Малафій, Г. Ґерета, В. Сас, Т. Робець, С. Шийка, С. Прокопець, Г. Дижик, А. Буса, С. Федаш, Т. Щерба, М. Шора, І. Фленькевич, А. Поливчак, К. Шульська, М. Процак, В. Ґарбовський, Т. Луняк, М. Ядловський, І. Хребет, Ю. Атаманчук, І. Зазуляк, І. Зелінська, А. Смит, Е. Мамчак, П. Роґошевський, Г. Налепа, В. Ґрега, М. Левчик, М. Матлаґа, І. Крупер, М. Либа, М. Фецула, С. Каша, М. Сухорський, Е. Олекса, М. Ядловський, М. Маркович, О. Пасічник, Ю. Шевчук, М. Мандзяк, М. Стиранка, О. Федірко, М. Федірко, Т. Маройко, М. Бусько, С. Ґенеґа, І. Рой, М. Коцюпський, Д. Данилів, М. Ковальчук, І. Ґабловський, І. Коритко, М. Гульник, С. Пограничний, С. Лобунський, Д. Картичок, А. Миськів, Й. Буката, Ф. Лещук (з Ню Йорку), Н. Бродс, М. Кобрин, А. Петришин, М. Музика, П. Ґригем, П. Бучій, А. Федірко, М. Бабич; Д. Саско 75 ц.; по 50 ц.: І. Шубак, Т. Гонимар, І. Пошивак, В. Зелінська, П. Циктор, І. Пайкош, Т. Заканич, Т. Корнас, С. Корнас, М. Федаш, А. Смитана, С. Солтицький, Ґ. Коцур, І. Кузів, Ю. Родзиняк, Ю. Петришин, І. Лахоювський, Н. Марець, М. Богданович, Х. Вощняк, Род. Хуртас, Л. Пенькич, Н. Білецький, Д. Фортуна, С. Лещук, Ф. Яворський, М. Ковальчук, Н. Богдан, Л. Чурчак, Р. Гусович, В. Грабінський, М. Ткіш, М. Ванца, М. Коцай, Г. Смолин, А. Стиранка, В. Кардаш, І. Ткач, С. Бойко, В. Костельник, М. Тилявський, М. Лахоювський, О. Ґой, А. Войтович, М. Гонимар, П. Довжицький; пані Герасимчук 40 ц.; І. Сенів 35 ц.; по 25 ц.: Т. Василяк, А. Неборз, П. Балик, І. Місюра, Т. Поливка, В. Куцій, Р. Єлечко, С. Шубяк, М. Теличка, А. Шарий, В. Войко. Разом заколядовано $206.10. По відтягненню розходів вислано через Обєднання $200. з призначенням: $100 на Рідну Школу і $100 на Карпатську Україну.

Уряд Ц. К.: **М. Ґаліновик,** голова, **П. Сташко,** скарб., **В. Вітушинський,** секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ.

На народні цілі.

Коляду на Рідну Школу в старім краю, зложили, по $2: О. Ґураль, Т. Гавриш, С. Грабар; по $1: І. Благей, А. Космина, Д. Ґураль, О. Белецький П. Желка, С. Каня, А. Яричевський, М. Ґурняк, Н. Волошин, І. Процаник, Р. Сидор, М. Кузів; по 50 ц.: Н. Яремків, П. Сухий, І. Курень, С. Савка, О. Бордун, Н. Олійник, Д. Дячишин, Й. Гавридюк, М. Чимбрак, Г. Ґеба, Д. Ґойда, Т. Пізнак, І. Фединишин, П. Щерба, Й. Канюга, І. Гелета, П. Романко, В. Мудрик, Н. Ридуш, В. Попаца, В. Дригинич, І. Петренько, М. Коваль; по 25 ц.: В. Наско, Гулик, П. Лішавка, Д. Наговольник; В. Стичак 30 ц. На руки Г. Ґеби і М. Шнира, заколядовано $21.50. На руки В. Дригинича заколядовано $11.80. Разом з коляди прийшло $33.30. Крім того Демократичний Жіночий Клюб з нагоди привітання Нового Року, при забаві, зібрав на Рідну Школу $10.75. Зложили по 50 ц.: К. Пегишак, Т. Пізняк, В. Попаца, І. Чичик; по 25 ц.: Н. Пашин, А. Яричевський, Настя Федчишин, І. Березовський, М. Гаврилко, Н. Яремків, Г. Бабин, І. Московітц, М. Стек, С. Марусяк, Т. Василишин, І. Стек, І. Горбусь, О. Ковальчик, М. Марусяк, І. Сенета, В. Космина.

Тут треба також навести, що Василь Дригинич зібрав $24.75 на Карпатську Україну, з яких, одначе видано на прання і перевіз убрання $16.26, а решту в сумі $7.24 пересилається на Закарпаття. На руки п. Дригинича зложили: Тов. Січ, від. 155 У. Н. С. (його члени) $3.75; з каси товариства $5; М. Сигін $5; Л. Циктан $1; по 50 ц.: Д. Федчишин, П. Щуський, В. Дригинич, П. Павук, І. Пакар, М. Шибрак, Р. Яричевський, С. Гонтар, П. Пакар, М. Чупер, Н. Ридуш; по 25 ц.: І. Сташків, П. Пруг, Н. Мудрик, П. Баглицький, Н. Яренчак, Н. Колодій, І. Чимбрак, П. Ходань, К. Білінський, Т. Пізняк, Й. Шпак.

Разом усіх грошей, з коляди і на Рідну Школу, переслано через Обєднання $51.29, з того на Рідну Школу $44.05, а на Карпатську Україну $7. 24.

Гр. Ґеба.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На Рідне Село.

Комітет односельчан села Велдіжа, пов. Долина, пішов з колядою та зібрав $78 на Народний Дім в рідному селі. Отсею дорогою складаємо щиру подяку всім жертводавцям та кличемо всіх земляків, які ще не зложили свої жертви, щоб слали на адресу: Іван Балазюк, голова чит. „Просвіти", Велдіж, пов. Долина.

Зложили по $5: Г. Прокопів, В. Малик; по $3: С. Ковбаснюк, М. Бойчук; по $2: о. Л. Весоловський, о. П. Понятишин, Ю. Олійник, Анна Олійник, І. Блажівський, І. Ґелетій, В. Савчак, В. Семянишин, М. Бабушка; по $1: Д. Скоцко, Г. Марчак, Я. Корнат, П. Кучма, П. Стасюк, П. Ярема, М. Баран, Ю. Римець, Т. Пруднус, П. Назаревич, А. Олійник, Р. Гавриш, Н. Олійник, С. Комарянський, В. Федик, Ю. Мальон, В. Семенишин, Н. Семенишин, Д. Гутак, М. Федорко, К. Ґуральний, П. Чорноокий, Н. Гулягроцький, В. Беляк, Я. Беляк, Д. Прокопів, М. Загачевський, Т. Купчак, Ю. Рудий, М. Дарвай, І. і А. Гавриш, о. Чапельський, Д. Олійник, М. Іванів, Д. Чорнюк, А. Луців, М. Ляхович, М. Луців, Ф. Ґарнфінґель; по 50 ц.: С. Фік, П. Задорецьки. Разом $78, які переслано через Обєднання.

Д. Прокопів.

ДЖЕМЕЙКА, Н. Й.

На народні цілі.

Як кожного року, так і цього, джемейкські організації, — жіноче тов. Союз Українок, від. 18 і братство св. Юрія, від. 160 У. Н. С. — пішли з колядою і зібрали $38.50. Зложили по $2; Максимович, М. Воробець, В. Воробець, М. Малетич, М. Кузів, О. Ревюк, Сломушинський, М. Костишин, Мельничук, пані Гибур: по $1: П. Білоус, п. Ґаліцка, С. Бобик, Шубер, М. Лабусь, Ділоха, Абрамчук, Г. Сташків, А. Іванців, Ева Торiляк, М. Грабар,, Х. Заборський, Т. Білоус, А. Фірман, п. Ганка, в. Тесляк, п. Камон, п. Миць; по 50 ц.: К. Самборська. Від комітету організацій щире „спасибі" жертводавцям. За їх бажанням гроші поділено так: $20 на Карпатську Україну, $16.50 на Рідну Школу в ріднім краю. $2 було видатку. Гроші вислано через Обєднання.

М. К.

РИВЕРГЕД, Н. Й.

На Карпатську Україну.

Відділ 256 У. Н. С. в Ривергед переслав через Обєднання $56 на Карпатську Україну.

Дмитро Тимчак, секретар.

В аматорськім театрі.

Вистава в аматорськім театрі. В другій дії кричить геройка з чуттям:

— Мамо, де ти?

На ті слова встає якась груба добродійка з перших рядів та каже:

— Та чого хочеш? Та видиш, що я тут сиджу...

Хто під ким...

— Знаєте, що, правду сказати, то ті китайці самі собі винні.

— Чому?

— Бож вони самі винайшли порох, то до нікого не можуть мати претенсій.

Голова та капелюх.

Славний данський письменник-байкар Християн Андерсен відомий був з того, що не дбав про свій зверхній вигляд. Його старий та знищений капелюх і полатаний плащ знала ціла Копенгаґа.

Раз якийсь пяний студент зачіпив Андерсена на вулиці та сказав:

— Гей, пане Андерсен, цей нужденний предмет на голові називаєте капелюхом?

Андерсен відповів спокійно:

— А цей нужденний предмет під вашим капелюхом називаєте головою?

Гуси.

— Іване, — каже жид, — дай гусям сіна!

— А деж гуси сіно їдять?

— Ни, коли траву пасуть, то чому би сіна не їли?

ТАРЗАН І ЗАБОРОНЕНЕ МІСТО.

(40)

Поспіх Тарзана до місця, звідки доходили зловіщі звуки, виглядали на перегони місяця зо смертю. Бо як тільки зійде місяць малпи мали розірвати в шматки Маґру. Тому він спішив мов шалений. А сонце вже ось ось мало заховатись за гори. В нетрах панував передвечірний спокій. Тільки верхами дерев стрибав Тарзан і будив дерева зо сну.

Місяць вже був на середині неба і з заходом сонця мав розляти своє сріблисте світло по нетрах. А враз із тим світлом мав початись жахливий малпячий пир. Тарзан прибув у час і здалека придивлявся що діється. Деякі з малп вже піднялись, щоб розпочинати скажений танець. Треба було скоро щось почати, щоб врятувати Маґру.

І Тарзан почав. Він з розмахом скочив перед самих малп і заразом викрикнув малпячий знак пересторогги: „кріґаг". В перший хвили малпи розскочились. Бо поява Тарзана була така наґла. Та побачивши, що „тарманґані" один, а їх стільки, вони не утікали далі, а спокійно сиділи на місці. Вони уважали його за великого дурня, що не знає законів нетрів.

Король малп, Юнґо, по принятті звичаю виступив наперед і вдаряючи для пострахy обома кулаками по своїх грудях говорив: „Я могутний Юнґо, я вбиваю!" Тоді Тарзан станув перед Юнґом і в такий самий спосіб вдаряючи свої груди кулаками відповів: „Я ще могутніший Тарзан, я також вбиваю!" По тих словах чоловік з малпою станули до боротьби.